

ŚWIADOMOŚĆ I JEJ MIEJSCE W PRZYRODZIE

John Searle

- Omówienie rozdziału

AGENDA

- Świadomość: definicja.
- Teoria atomistyczna, teoria ewolucji, a kwestia świadomości.
- Zarzut wobec naturalizmu biologicznego.

ŚWIADOMOŚĆ: DEFINICJA

Termin „świadomość”:

ŚWIADOMOŚĆ: DEFINICJA

Termin „świadomość”:

- nie daje się zdefiniować w terminach warunków koniecznych i wystarczających,

ŚWIADOMOŚĆ: DEFINICJA

Termin „świadomość”:

- nie daje się zdefiniować w terminach warunków koniecznych i wystarczających,
- nie możemy zdefiniować „świadomości” podając jej rodzaj i różnicę gatunkową,

ŚWIADOMOŚĆ: DEFINICJA

Termin „świadomość”:

- nie daje się zdefiniować w terminach warunków koniecznych i wystarczających,
- nie możemy zdefiniować „świadomości” podając jej rodzaj i różnicę gatunkową,
- nie możemy sformułować niekolistej definicji werbalnej „świadomości”.

ŚWIADOMOŚĆ: DEFINICJA

Cel i motywacja:

ŚWIADOMOŚĆ: DEFINICJA

Cel i motywacja:

- określenie miejsca, jakie zajmuje świadomość w naszym całościowym „naukowym” obszarze świata.

ŚWIADOMOŚĆ: DEFINICJA

Cel i motywacja:

- określenie miejsca, jakie zajmuje świadomość w naszym całościowym „naukowym” obszarze świata.

Dlaczego świadomość jest ważna:

ŚWIADOMOŚĆ: DEFINICJA

Cel i motywacja:

- określenie miejsca, jakie zajmuje świadomość w naszym całościowym „naukowym” obszarze świata.

Dlaczego świadomość jest ważna:

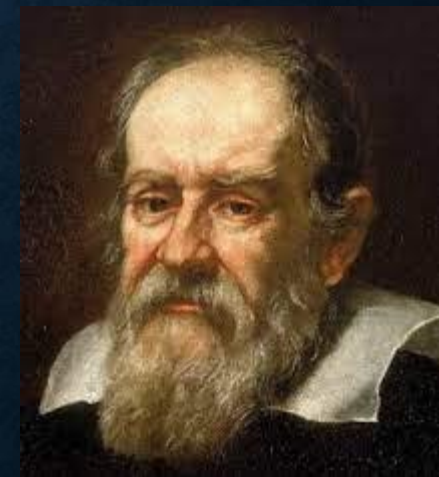
- podstawowe pojęcie mentalne,
- wszystkie pojęcia mentalne (intencjonalność, subiektywność, przyczynowość mentalna, inteligencja) stają się zrozumiałe, gdy uwzględnimy relacje, w jakich pozostają one do świadomości.

ŚWIADOMOŚĆ: DEFINICJA

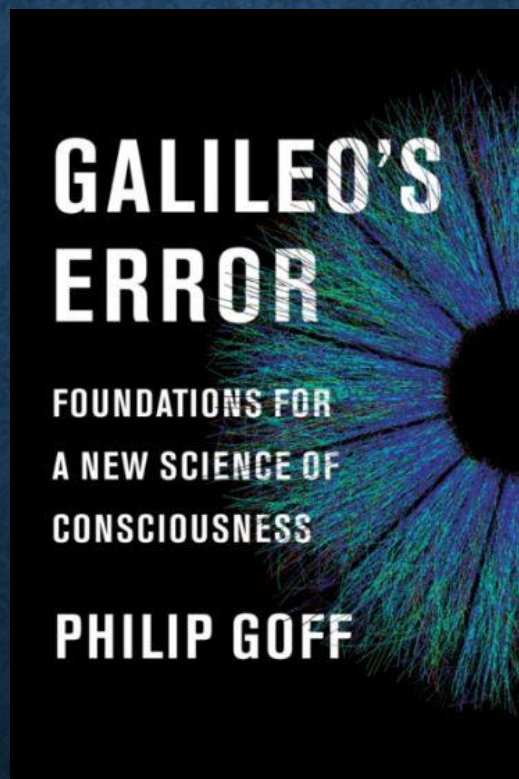
„Moje tezy mogą wydawać się wewnątrznie sprzeczne; z jednej strony będę bowiem twierdził, że świadomość jest po prostu zwykłą biologiczną własnością świata, ale będę również próbował wyjaśnić, dlaczego skłaniamy się ku twierdzeniu, że jest rzeczą niemal niewyobrażalną, by miała ona taką naturę.” (s. 122)

TEORIA ATOMISTYCZNA, TEORIA EWOLUCJI A ŚWIADOMOŚĆ

- Naukowy obraz świata a nowożytność:
 - oddzielenie umysłu od ciała.
 - postęp nauki.

TEORIA ATOMISTYCZNA, TEORIA EWOLUCJI A ŚWIADOMOŚĆ

TEORIA ATOMISTYCZNA, TEORIA EWOLUCJI A ŚWIADOMOŚĆ

- Galileo Galilei żył w latach 1564-1642, urodził się w Pizie, studiował medycynę, matematykę i filozofię w Pizie i Florencji. Był profesorem w Padwie, później w Pizie
- Jego zdobycze naukowe uczyniły go twórcą nowożytnej mechaniki i astrofizyki
- Odkrył prawa spadania i skonstruował teleskop (rozłożył on Drogę Mleczną)
- W roku 1617 został oskarżony o herezję (miał życzliwy stosunek do nauk Kopernika)
- W swoich badaniach sięgał do podstaw nauki, prowadził filozoficzną refleksję nad fenomenem nauki

TEORIA ATOMISTYCZNA, TEORIA EWOLUCJI A ŚWIADOMOŚĆ

- Występował on przeciw spekulatywnemu rozwiązywaniu zagadnień przyrodniczych, według niego prowadząc taką refleksję, trzeba odwołać się do doświadczenia.

- Galileusz pisał do Keplera:

„Co wiesz o tych filozofach naszej wszechnicy, którzy, mimo wielokrotnych propozycji, nigdy nie chcieli planety lub Księżyca obejrzeć przez teleskop... Jakżebyś się śmiał, gdybyś mógł usłyszeć, jak najbardziej uznany filozof naszego uniwersytetu starał się nowe planety oderwać od nieba argumentami logicznymi niby formułami czarodziejskimi”.

TEORIA ATOMISTYCZNA, TEORIA EWOLUCJI A ŚWIADOMOŚĆ

- Galileusz chciał nadać ścisłą postać nauce opartej na doświadczeniu
- Składnikiem zjawisk, które można zmierzyć i stanowią one podstawę dla badań ścisłych, jest kształt i ruch – stały się one właściwym przedmiotem przyrodoznawstwa
- „Księga natury pisana jest w matematycznym języku, jej znakami pisarskimi, są trójkąty, koła i inne figury geometryczne, bez których pomocy ani słowa z niej zrozumieć niepodobna”

TEORIA ATOMISTYCZNA, TEORIA EWOLUCJI A ŚWIADOMOŚĆ

- Praca badawcza obok części empirycznej, obejmuje również część dedukcyjno-matematyczną
- Galileusz wskazał nam, że aspekty matematyczne rzeczy nadają się do ścisłego badania – są one obiektywne
- Dotąd cele nauki od czasów Arystotelesa były takie, żeby znaleźć „istotę”, czyli prawdziwą „nature” substancji.

TEORIA ATOMISTYCZNA, TEORIA EWOLUCJI A ŚWIADOMOŚĆ

- Czysto ilościowa nauka Galileusza nie może uchwycić jakościowej sfery subiektywnego doświadczenia. Jeśli pragniemy wypracować naprawdę pełną teorię rzeczywistości, musimy zmierzyć się z wewnętrznymi ograniczeniami obecnego paradygmatu naukowego. (s. 185)

TEORIA ATOMISTYCZNA, TEORIA EWOLUCJI A ŚWIADOMOŚĆ

- Czysto ilościowa nauka Galileusza nie może uchwycić jakościowej sfery subiektywnego doświadczenia. Jeśli pragniemy wypracować naprawdę pełną teorię rzeczywistości, musimy zmierzyć się z wewnętrznymi ograniczeniami obecnego paradygmatu naukowego. (s. 185)
- Celem tej ostatniej będzie sformułowanie jak najprostszej i jak najoszczędniejszej teorii, wyjaśniającej zarówno znane nam z obserwacji i eksperymentów ilościowe dane fizyki, jak i obecne w bezpośredniej świadomości naszego doświadczenia subiektywne jakości. (s. 185)

TEORIA ATOMISTYCZNA, TEORIA EWOLUCJI A ŚWIADOMOŚĆ

Manifest post-Galileuszowy (program badawczy) (s. 186):

TEORIA ATOMISTYCZNA, TEORIA EWOLUCJI A ŚWIADOMOŚĆ

Manifest post-Galileuszowy (program badawczy) (s. 186):

Realizm odnośnie świadomości – realność subiektywnej świadomości to podstawa, niezależna dana, równa swym statusem danym obserwacyjnym i eksperymentalnym.

TEORIA ATOMISTYCZNA, TEORIA EWOLUCJI A ŚWIADOMOŚĆ

Manifest post-Galileuszowy (program badawczy) (s. 186):

Realizm odnośnie świadomości – realność subiektywnej świadomości to podstawa, niezależna dana, równa swym statusem danym obserwacyjnym i eksperymentalnym.

Empiryzm: ilościowe dane obserwacyjne i eksperymentalne są podstawowe, równe swym statusem jakościowym danym doświadczenia.

TEORIA ATOMISTYCZNA, TEORIA EWOLUCJI A ŚWIADOMOŚĆ

Manifest post-Galileuszowy (program badawczy) (s. 186):

Realizm odnośnie świadomości – realność subiektywnej świadomości to podstawa, niezależna dana, równa swym statusem danym obserwacyjnym i eksperymentalnym.

Empiryzm: ilościowe dane obserwacyjne i eksperymentalne są podstawowe, równe swym statusem jakościowym danym doświadczenia.

Antydualizm: świadomość nie jest czymś odrębnym od świata fizycznego, lecz mieści się w jego wewnętrznej naturze.

TEORIA ATOMISTYCZNA, TEORIA EWOLUCJI A ŚWIADOMOŚĆ

Manifest post-Galileuszowy (program badawczy) (s. 186):

Realizm odnośnie świadomości – realność subiektywnej świadomości to podstawa, niezależna dana, równa swym statusem danym obserwacyjnym i eksperymentalnym.

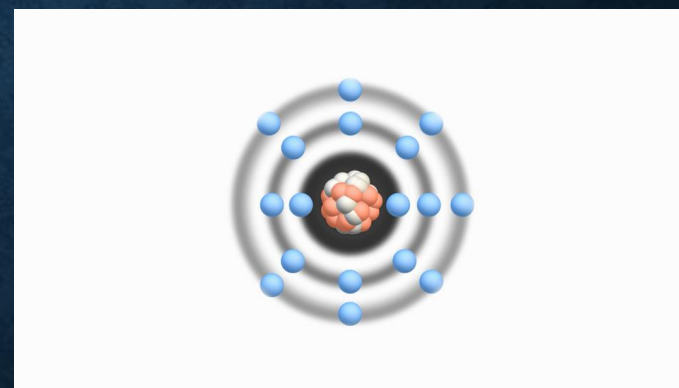
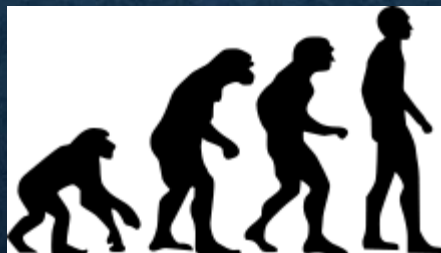
Empiryzm: ilościowe dane obserwacyjne i eksperymentalne są podstawowe, równe swym statusem jakościowym danym doświadczenia.

Antydualizm: świadomość nie jest czymś odrębnym od świata fizycznego, lecz mieści się w jego wewnętrznej naturze.

Panpsychistyczna metodologia: naszym celem jest wyjaśnienie ludzkiej i zwierzęcej świadomości poprzez odwołanie się do bardziej fundamentalnych jej postaci, których istnienie postulują się jako równie podstawowe, co w przypadku własności materii.

TEORIA ATOMISTYCZNA, TEORIA EWOLUCJI A ŚWIADOMOŚĆ

- Atomistyczna teoria materii.
- Biologiczna teoria ewolucji.

TEORIA ATOMISTYCZNA, TEORIA EWOLUCJI A ŚWIADOMOŚĆ

„(...) biologiczne własności owych zwierząt – takie jak posiadanie rozbudowanego systemu świadomości, wyższa inteligencja, zdolność posługiwania się językiem, zdolność przeprowadzenia niezmiernie subtelnych rozróżnień percepcyjnych, zdolność racjonalnego myślenia, itd. – są zjawiskiem biologicznym, takimi jak wszystkie inne zjawiska biologiczne. Ponadto wszystkie te własności są cechami fenotypowymi. Są one wytworami ewolucji biologiczne w równej mierze, jak wszystkie inne cechy fenotypowe. Krótko mówiąc, świadomość jest biologiczną własnością mózgu człowieka i mózgu niektórych gatunków zwierząt. Przyczyną powstawania świadomości są procesy neurobiologiczne i jest ona częścią naturalnego, biologicznego porządku w równej mierze, jak wszystkie inne własności biologiczne, takie jak fotosynteza, trawienie czy mitozą” (s. 129).

TEORIA ATOMISTYCZNA, TEORIA EWOLUCJI A ŚWIADOMOŚĆ

„(...) biologiczne własności owych zwierząt – takie jak posiadanie rozbudowanego systemu świadomości, wyższa inteligencja, zdolność posługiwania się językiem, zdolność przeprowadzenia niezmiernie subtelnych rozróżnień percepcyjnych, zdolność racjonalnego myślenia, itd. – są zjawiskiem biologicznym, takimi jak wszystkie inne zjawiska biologiczne. Ponadto wszystkie te własności są cechami fenotypowymi. Są one wytworami ewolucji biologiczne w równej mierze, jak wszystkie inne cechy fenotypowe. Krótko mówiąc, świadomość jest biologiczną własnością mózgu człowieka i mózgu niektórych gatunków zwierząt. Przyczyną powstawania świadomości są procesy neurobiologiczne i jest ona częścią naturalnego, biologicznego porządku w równej mierze, jak wszystkie inne własności biologiczne, takie jak fotosynteza, trawienie czy mitoza” (s. 129).

ZARZUT WOBEC NATURALIZMU

Zarzut: skoro możemy wyobrazić sobie, że takie same lub podobne zachowania manifestuje nieświadomy zombie, to dlaczego ewolucja w ogóle stwarzała świadomość?

ZARZUT WOBEC NATURALIZMU

Zarzut: skoro możemy wyobrazić sobie, że takie same lub podobne zachowania manifestuje nieświadomy zombie, to dlaczego ewolucja w ogóle stwarzała świadomość?

Pytanie: jakie korzyści ewolucyjne daje świadomość?

ZARZUT WOBEC NATURALIZMU

Zarzut: skoro możemy wyobrazić sobie, że takie same lub podobne zachowania manifestuje nieświadomy zombie, to dlaczego ewolucja w ogóle stwarzała świadomość?

Pytanie: jakie korzyści ewolucyjne daje świadomość?

Odpowiedź: zapewnia nam daleko większą zdolność różnicowania niż mechanizmy nieświadome, zatem z punktu widzenia ewolucyjnego lepiej być obdarzonym świadomością niż nie być.

POMYŚL...

„A fakty są takie, że procesy biologiczne wytwarzają świadome zjawiska mentalne, a owe zjawiska mają nieredukowalnie subiektywną naturę” (s. 139)

Czy zgadzasz się z taką myślą?

DYSKUSJA

(1) Świadomość a naukowy obraz świata?

DYSKUSJA

- (1) Świadomość a naukowy obraz świata?
- (2) Czy rozwiążemy kiedyś problem umysł-ciało?

DYSKUSJA

- (1) Świadomość a naukowy obraz świata?
- (2) Czy rozwiążemy kiedyś problem umysł-ciało?
- (3) Czy gdybyśmy rozporządzali adekwatną nauką o mózgu, opisem mózgu dostarczonym przyczynowych wyjaśnień występowania świadomości we wszystkich jej formach i odmianach, gdybyśmy zdołali przewyciężyć błędy pojęciowe, nie musielibyśmy zajmować się problem umysł-ciało?

DYSKUSJA

- (1) Świadomość a naukowy obraz świata?
- (2) Czy rozwiążemy kiedyś problem umysł-ciało?
- (3) Czy gdybyśmy rozporządzali adekwatną nauką o mózgu, opisem mózgu dostarczonym przyczynowych wyjaśnień występowania świadomości we wszystkich jej formach i odmianach, gdybyśmy zdołali przewyciężyć błędy pojęciowe, nie musielibyśmy zajmować się problem umysł-ciało?
- (4) Jakie korzyści ewolucyjne daje świadomość?

DYSKUSJA

- (1) Świadomość a naukowy obraz świata?
- (2) Czy rozwiążemy kiedyś problem umysł-ciało?
- (3) Czy gdybyśmy rozporządzali adekwatną nauką o mózgu, opisem mózgu dostarczonym przyczynowych wyjaśnień występowania świadomości we wszystkich jej formach i odmianach, gdybyśmy zdołali przewyciężyć błędy pojęciowe, nie musielibyśmy zajmować się problem umysł-ciało?
- (4) Jakie korzyści ewolucyjne daje świadomość?